

ตระกูล ว่านไทย

เล่ม 2

- ว่านสิริมงคล เสริมบารมี
- ว่านเมตตามหานิยม
- ว่านป้องกันภัยอันตราย
- ว่านคงกระพันชาตรี
- ว่านเสี่ยงโชคลาภ
- ว่านยารักษาโรค

ดวงกมลเพ็ญลิขิต
นำเสนอทั้งบั้งสือดี มีคุณค่า

โชติอนันต์ และคณะ

ตระกูลว่านไทย

เล่ม ๒

...คุณค่าว่านไทย...

- ♦ ว่านสีริมงคล เสริมบารมี
- ♦ ว่านเมตตามหานิยม
- ♦ ว่านป้องกันภัยอันตราย
- ♦ ว่านคงกระพันชาตรี
- ♦ ว่านเสียงโชคลาภ
- ♦ ว่านยารักษาโรค

โชติอนันต์ และคณะ

คำนำสำนักพิมพ์

หนังสือตระกูลว่านไทย เป็นหนังสือคู่มือประจำครอบครัวอีกเล่มหนึ่ง
ซึ่งในสมัยโบราณนั้น คนไทยนิยมนำว่าน และสมุนไพรต่างๆ นี้ มาใช้สำหรับ
รักษาโรค นำมาปรุงอาหาร และยังใช้เป็นของเสี้ยงทายเพื่อให้รู้ถึงวาสนา
ชะตาชีวิตอีกด้วย สำหรับเล่มนี้เป็นเล่มที่ ๒ แล้ว ซึ่งจะรวบรวมตระกูล
ว่านขึ้นมาทั้งหมด ๑๒๙ ชนิด เพิ่มเติมจากเล่มที่ ๑

หนังสือตระกูลว่านไทยนี้เหมาะสำหรับผู้ที่สนใจ นักเรียน นักศึกษา
นักวิจัย และห้องสมุด เพื่อการศึกษา ค้นหาข้อมูล และใช้อ้างอิงได้
สำนักพิมพ์หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ท่านผู้อ่านคงจะได้รับผลประโยชน์จากหนังสือ
เล่มนี้มากที่สุด

ด้วยความปรารถนาดี
สำนักพิมพ์ดวงกมลพับลิชชิง

คำนำ

“ว่าน” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ หมายถึง ชื่อเรียกพืชบางชนิดที่มีหัวบ้าง ไม่มีหัวบ้าง ใช้ทำยาบ้าง หรือเชื่อกันว่าอยู่ยงคงกระพันชาตรีและเป็นสิริมงคลบ้าง ซึ่งในความเป็นจริงนั้น ว่านสามารถที่จะปลูกเป็นไม้ประดับ สมุนไพร ป้องกันอันตราย กันและแก้พิษร้ายทั้งปวง แม้กระทั่งยาเบื่อเมา อีกทั้งยังเป็นของสำหรับเสี่ยงทายเพื่อให้รู้ถึงวาสนาชะตาชีวิตของผู้เป็นเจ้าของว่านชนิดนั้นว่ามีโชคดีหรือโชคร้ายได้อีกด้วย

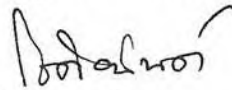
ในทางวิทยาศาสตร์แบบสากลนิยม ว่านเป็นพืชจำพวกวงศ์เดียวกัน แต่ต่างสกุลหรือต่างพันธุ์กันก็มี หรือเป็นพืชต่างทั้งวงศ์ ต่างทั้งสกุลกัน สำหรับเมืองไทยเรามีทั้งหมดเกือบ ๔๐๐ พันธุ์ จึงสมควรที่จะมีการรวบรวมค้นคว้าถึงคุณลักษณะและประโยชน์ที่แท้จริงในเชิงวิชาการอย่างเป็นระบบ เพื่อความถูกต้องและเป็นมาตรฐานในการศึกษาต่อไปในอนาคต

คณะผู้เขียนได้จัดทำหนังสือ **ตระกูลว่านไทย เล่ม ๑** วางจำหน่ายไปแล้ว ซึ่งมีจำนวนว่านทั้งหมด ๑๐๑ ชนิด ทำให้มีผู้สนใจจำนวนมากที่ติดตามหนังสือ **ตระกูลว่านไทย เล่ม ๒** คณะผู้เขียนเองก็พยายามรวบรวมและเสาะหาให้ได้จำนวนมากที่สุด ซึ่งมีจำนวนว่านทั้งหมด ๑๒๙ ชนิด ดังรายละเอียดในเล่ม

คณะผู้เขียนต้องขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำหนังสือ **ตระกูลว่านไทย เล่ม ๒** นี้ ให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีทุกท่าน ตลอดจนสำนักพิมพ์ดวงกมลพัблиชซึ่ง ให้ออกาสในการเผยแพร่ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อสังคม และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเกิดประโยชน์

สูงสุดกับผู้ที่ศึกษาเกี่ยวกับवानไทย ตลอดจนผู้ที่มีความสนใจในเรื่อง
ของวานทั้งหลายได้เป็นอย่างดี คณะผู้เขียนยินดีรับฟังข้อเสนอแนะและ
ติชมเพื่อการพัฒนาที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับท่านผู้อ่าน กรุณาติดต่อ
ที่ โทร. ๐๘-๔๑๗๑-๐๐๒๓, ๐๘-๙๕๕๒-๘๗๓๗

คณะผู้เขียนและเรียบเรียง

โชติอนันต์ และคณะ

สารบัญ

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับว่านไทย		๑
ลักษณะวิสัยของพืช		๖
๑. กระชายแดง	Boesenbergia sp.	๗
๒. กระชายดำ	Kaempferia parviflora Wall. ex Baker	๑๐
๓. กลอยจี๊ด	Dioscorea hispida Dennst. var. hispida	๑๒
๔. กลิ้งกลางดง	Dioscorea sp.	๑๕
๕. กวักเงินกวักทอง	Aglaonema sp.	๑๘
๖. กวักทองใบ	Hymenocallis sp.	๒๐
๗. กวักทางลาย	Aglaonema sp.	๒๒
๘. กวักโพธิ์เงิน	Caladium sp.	๒๔
๙. กวักมงคด	Spathiphyllum floribundum N.E.Br.	๒๖
๑๐. กวักแม่ทองใบหงสา	Pancratium sp.	๒๘
๑๑. กาบหอยแครง	Tradescantia spathacea Stearn	๓๐
๑๒. กากหลง	Bauhinia acuminata L.	๓๓
๑๓. กำแพงเงิน	Ophiopogon sp.	๓๖
๑๔. กีบม้าลม	Angiopteris evecta (G.Forst.) Hoffm.	๓๘

๑๕. ไก่แดง	<i>Curcuma</i> sp.	๔๐
๑๖. ไก่ดำ	<i>Kaempferia</i> sp.	๔๒
๑๗. ขมิ้นขาว	<i>Curcuma mangga</i>	๔๔
	Valeton & Zijp.	
๑๘. ขมิ้นดำ	<i>Curcuma amarissima</i>	๔๖
	Roscoe	
๑๙. ขันหมาก	<i>Aglaonema simplex</i> Blume	๔๙
๒๐. ข่าจืด	<i>Alpinia</i> sp.	๕๑
๒๑. ข่าลาย	<i>Alpinia</i> sp.	๕๓
๒๒. ขิงแดง	<i>Zingiber</i> sp.	๕๕
๒๓. ขุนแผนสะกดทัพ	<i>Zephyranthes</i> sp.	๕๗
๒๔. เขาควายใหญ่	<i>Eulophia graminea</i> Lindl.	๕๙
๒๕. เขียด	<i>Curculigo</i> sp.	๖๒
๒๖. เขียวงู	<i>Zephyranthes</i> sp.	๖๔
๒๗. คทาเงิน	<i>Aglaonema</i> sp.	๖๖
๒๘. คันทาลาม่วง	<i>Curcuma</i> sp.	๖๘
๒๙. คางคก	<i>Typhonium</i> sp.	๗๑
๓๐. ภูเขา	<i>Curcuma</i> sp.	๗๔
๓๑. เงินเต็มบ้าน	<i>Aglaonema commutatum</i>	๗๖
	Schott var. <i>picturatum</i>	
	Jervis 'Mutton-fat Jade'	
๓๒. เงินไหลมา	<i>Epipremnum</i> sp.	๗๘
๓๓. จั๋งจ้ง	<i>Kaempferia</i> sp.	๘๐
๓๔. จ้าว่าน	<i>Curcuma</i> sp.	๘๓
๓๕. จู๋นาง	<i>Curculigo</i> sp.	๘๖

๓๖. ใจดำ	Curcuma sp.	๙๙
๓๗. ช้อยนางรำ	Codariocalyx motorius (Houtt.) Ohashi	๙๐
๓๘. ดักแด้	Kaempferia sp.	๙๓
๓๙. ตะขาบ	Muehlenbeckia platyclada (F.Muell.) Meisn.	๙๕
๔๐. เถาวัลย์หลง	Argyreia splendens (Hornem.) Sweet	๙๗
๔๑. ทองคำ	Curcuma sp.	๑๐๐
๔๒. เทพธำจวน	Curcuma sp.	๑๐๓
๔๓. เทพธำลิก	Curcuma sp.	๑๐๕
๔๔. ธรณีสาร	Phyllanthus pulcher Wall. ex Mull.Arg.	๑๐๘
๔๕. ธรณีเย็น	Curculigo sp.	๑๑๑
๔๖. นะหน้าทอง	Curcuma sp.	๑๑๔
๔๗. นางคำ	Curcuma aromatica Salisb.	๑๑๖
๔๘. น้ำ	Acorus calamus L.	๑๑๘
	Acorus rumphianus S.Y.Hu.	
	Acorus tatarinowii Schott	
	Acorus terrestris Rumph. ex Schott	
๔๙. นิลพัตร	Kalanchoe sp.	๑๒๑
๕๐. บัลลังก์ทอง	Aglaonema "Sithiporn"	๑๒๓
๕๑. บัวบก	Stephania sp.	๑๒๕
๕๒. ปลาไหลม่วง	Curcuma sp.	๑๒๗
๕๓. ปลาไหลสอด	Curcuma sp.	๑๓๑

๕๔. แผ่นดินเย็น	<i>Kaempferia galanga</i> L.	๑๓๓
๕๕. พญาจงอาง	<i>Colocasiasp.</i>	๑๓๖
๕๖. พญายอดดัวน	<i>Euphorbia titrucalli</i> L.	๑๓๙
๕๗. พญารากหล่อเขียว	<i>Leea macrophylla</i> Roxb. ex Hornem.	๑๔๑
๕๘. พญารากหล่อแดง	<i>Leea sp.</i>	๑๔๔
๕๙. พญาหงษ์ทอง	<i>Hedychium sp.</i>	๑๔๗
๖๐. พญาหัวเดียว	<i>Zephyranthes sp.</i>	๑๔๙
๖๑. พระตะบะ	<i>Curcuma sp.</i>	๑๕๑
๖๒. พลับพลึงดอกขาว	<i>Crinum asiaticum</i> Linn.	๑๕๔
๖๓. พลับพลึงดอกแดง	<i>Crinum amabile</i> Don	๑๕๗
๖๔. พลับพลึงดำ	<i>Crinum sp.</i>	๑๖๐
๖๕. พังพอน	<i>Tacca chantrieri</i> Andre'	๑๖๓
๖๖. พาก	<i>Curcuma sp.</i>	๑๖๖
๖๗. เพชรคง	<i>Kaempferia angustifolia</i> Roscoe	๑๖๘
๖๘. เพชรน้อยแดง	<i>Curcuma sp.</i>	๑๗๑
๖๙. เพชรไพรวัลย์	<i>Curcuma sp.</i>	๑๗๔
๗๐. เพชรหลิ	<i>Allium sp.</i>	๑๗๖
๗๑. เพชรใหญ่	<i>Curcuma sp.</i>	๑๗๘
๗๒. โพธิ์น้ำเงิน	<i>Homalomena sp.</i>	๑๘๑
๗๓. ไพลดำ	<i>Zingiber ottensii</i> Valetton	๑๘๓
๗๔. ไพลปลุกเสก	<i>Zingiber sp.</i>	๑๘๖
๗๕. ไพลเหลือง	<i>Zingiber montatum</i> (Koenig) Link ex Dietr.	๑๘๙

๗๖. มรกต	<i>Curcuma</i> sp.	๑๙๒
๗๗. มหาภาพี	<i>Gynura pseudochina</i> (L.) DC. var. <i>hispida</i> Thwaites	๑๙๕
๗๘. มหากำลัง	<i>Curcuma</i> sp.	๑๙๘
๗๙. มหาเมฆ	<i>Curcuma aeruginosa</i> Roxb.	๒๐๐
๘๐. มหาหงส์	<i>Hedychium coronarium</i> J.Konig	๒๐๓
๘๑. มเหศวร	<i>Colocasia</i> sp.	๒๐๖
๘๒. มะอะอู	<i>Typhonium</i> sp.	๒๐๙
๘๓. ม้าขาว	<i>Curcuma</i> sp.	๒๑๒
๘๔. ม้าเหลือง	<i>Curcuma</i> sp.	๒๑๕
๘๕. เมฆ	<i>Curcuma</i> sp.	๒๑๘
๘๖. เมฆประสิทธิ์	<i>Curcuma</i> sp.	๒๒๑
๘๗. ไม้ตืด	<i>Kaempferia</i> sp.	๒๒๔
๘๘. รวงจืดเถา	<i>Thunbergia laurifolia</i> Lindl.	๒๒๗
๘๙. แร้งคอคำ	<i>Crinum latifolium</i> L.	๒๓๐
๙๐. ลิงดำ	<i>Alocasia</i> sp.	๒๓๓
๙๑. ลิ้นมังกร	<i>Sansevieria trifasciata</i> Prain var. <i>trifasciata</i>	๒๓๖
๙๒. วาสนา	<i>Dracaena fragrans</i> (L.) Ker-Gawl.	๒๓๙
๙๓. เศรษฐีจีน	<i>Euphorbia</i> sp.	๒๔๒
๙๔. เศรษฐีไข่มุก	<i>Ophiogon jaburan</i> (Kunth) Lodd.	๒๔๔
๙๕. เศรษฐีนางกวัก	<i>Eucharis grandiflora</i> Planch.	๒๔๖

๙๖. เศรษฐีน้ำใจ	Crinum sp.	๒๔๘
๙๗. เศรษฐีพันล้าน	Kalanchoe sp.	๒๕๑
๙๘. เศรษฐีมั่งคั่ง	Zephyranthes sp.	๒๕๔
๙๙. สี่ทิศดอกขาว	Hippeastrum sp.	๒๕๗
๑๐๐. สี่ทิศดอกชมพู	Hippeastrum sp.	๒๖๐
๑๐๑. สี่ทิศดอกแดง	Hippeastrum sp.	๒๖๓
๑๐๒. สี่ทิศดอกส้ม	Hippeastrum sp.	๒๖๖
๑๐๓. สี่ทิศต่าง	Pancratium sp.	๒๖๙
๑๐๔. สับเลื้อยเถา	Stephania pierrei Diels	๒๗๒
๑๐๕. สับเลื้อยบอน	Alocasia sp.	๒๗๕
๑๐๖. สับล้ม	Colocasia sp.	๒๗๘
๑๐๗. สับหยวก	Crinum sp.	๒๘๑
๑๐๘. สับเหล็ก	Alocasia sp.	๒๘๔
๑๐๙. สลักไกร	Crinum sp.	๒๘๖
๑๑๐. สามพันดั่ง	Curcuma sp.	๒๘๙
๑๑๑. สาวน้อยประแป้ง	Dieffenbachia Sagune Schott.	๒๙๒
๑๑๒. สิงหโมรา	Cyrtosperma johnstoni N.E.Br.	๒๙๔
๑๑๓. เสน่หา	Alpinia sp.	๒๙๗
๑๑๔. เสน่หัจฉรินทร์ดำ	Homalomena aromatica Schott	๓๐๐
๑๑๕. เสน่หัจฉรินทร์ทอง	Cyperus sp.	๓๐๓
๑๑๖. เสน่หัจฉรินทร์นาก	Homalomena sp.	๓๐๕
๑๑๗. แสนนางล้อม	Proiphyss sp.	๓๐๗

๑๑๘. หงสาวดีต่าง	<i>Diffenbachia</i> sp.	๓๑๐
๑๑๙. หนอนตายหยาก	<i>Stemona tuberosa</i> Lour.	๓๑๒
๑๒๐. หนุมานนึ่งแทน	<i>Jatropha podagrica</i> Hook. f.	๓๑๕
๑๒๑. หนุมานยกทัพ	<i>Curcuma</i> sp.	๓๑๙
๑๒๒. หอกสุระกาฬ	<i>Sansevieria cylindrica</i> Bojer	๓๒๒
๑๒๓. หอกสุระโกฬ	<i>Sansevieria</i> sp.	๓๒๕
๑๒๔. หอมดำ	<i>Allium</i> sp.	๓๒๘
๑๒๕. หางจรเข้	<i>Aloe barbadensis</i> Mill.	๓๓๑
๑๒๖. หางช้าง	<i>Belamcanda chinensis</i> (L.) DC.	๓๓๔
๑๒๗. ออมทอง	<i>Scindapsus</i> sp.	๓๓๗
๑๒๘. เอ็นเหลือง	<i>Curcuma</i> sp.	๓๓๙
๑๒๙. ฮักหลง	<i>Caladium bicolor</i> Vent.	๓๔๑
ตระกูลว่านไทยสี่สี		๓๔๓-๓๗๔
ดัชนีชื่อไทย		๓๗๕-๓๗๘
ดัชนีชื่อวงศ์ - ชื่อวิทยาศาสตร์		๓๗๙-๓๘๔
บรรณานุกรม		๓๘๕

ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับว่านไทย

“ว่าน” เป็นพันธุ์ไม้ที่คนไทยในสมัยโบราณกาลมีความเชื่อกันว่าบางชนิดเป็นว่านสิริมงคล เสริมบารมี บางชนิดเป็นว่านเสน่ห์ เมตตามหานิยม บางชนิดป้องกันภัยอันตราย บางชนิดทำให้อยู่ยงคงกระพันชาตรี บางชนิดเป็นว่านเสี่ยงโชคลาภเพื่อให้รู้ถึงวาสนา ชะตาชีวิตของผู้เป็นเจ้าของว่านชนิดนั้นๆ นอกจากนี้ยังสามารถใช้เป็นยารักษาโรคได้อีกด้วย ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ว่านสามารถที่จะปลูกเป็นไม้ประดับ สมุนไพรรักษาโรค หรือเพื่อการใช้ประโยชน์ด้านอื่นๆ เช่น ให้ความร่มรื่น ชุ่มเย็น แก่ผู้ที่ปลูกหรือเป็นเจ้าของ ตลอดจนเพื่อการค้า เป็นต้น

เราสามารถจัดว่านได้เป็นกลุ่มใหญ่ๆ ตามคุณสมบัติ ดังนี้

๑. กลุ่มว่านสิริมงคล เสริมบารมี เช่น ตระกูลว่านเศรษฐีทั้งหลาย ได้แก่ เศรษฐีขอบทรัพย์ เศรษฐีกำหนอง เศรษฐีใบพาย เศรษฐีเรือนใน เศรษฐีเรือนนอก เศรษฐีเรือนกลาง เศรษฐีเรือนใหญ่ เศรษฐีนางกวัก เศรษฐีเรือนนำโชค เศรษฐีเรือนพันล้าน เศรษฐีเรือนมงคล ไชยมงคล ฤกษ์เงินฤกษ์ทอง บัลลังก์ทอง เป็นต้น
๒. กลุ่มว่านเสน่ห์หา เมตตามหานิยม เช่น ตระกูลว่านเสน่ห์ทั้งหลาย ได้แก่ เสน่ห์จันทร์ขาว เสน่ห์จันทร์เขียว เสน่ห์จันทร์แดง เสน่ห์จันทร์หมอก เสน่ห์จันทร์หอม ขมิ้นขาวเสน่ห์ ขุนแผนสะกดทัพ ข้างผสมโขลง จู๋นาง ดอกทอง ลาวหลง ห้าร้อยนาง เป็นต้น
๓. กลุ่มว่านป้องกันภัยอันตราย เช่น กำบัง เกราะเพชรไพฑูรย์ กุมารทอง ถอนโมกษศักดิ์ดาบนารายณ์ ตอด นกคุ้ม นางคุ้ม เป็นต้น

๔. กลุ่มว่านอยู่ยงคงกระพันชาตรี เช่น คางคก เต่าหนังแห้ง พระเจ้าห้าพระองค์ เพชรกลับ มหาปราบ มหาอุดม และตระกูล ว่านม้าทั้งหลาย ได้แก่ ม้าขาว ม้าแดง ม้าเหลือง เป็นต้น
๕. กลุ่มว่านเสี่ยงโชคกลาง เช่น กวักพุทธเจ้าหลวง กวักนาง พญาใหญ่ กวักแม่ทองใบ พญาช้างเผือก มหาโชค มหานิยม มหาลาภ รางเงิน รางทอง รางนาก เป็นต้น
๖. กลุ่มว่านสมุนไพรรักษาโรค เช่น กระชายแดง กระชายดำ กาบหอยแครง ขมิ้นดำ ชักมดลูก ไพลดำ ไพลเหลือง มหากำลัง รางจืด สามพันดั่ง หางจระเข้ เป็นต้น

ฤกษ์วันเกิดที่เป็นมงคลสำหรับปลูกว่าน

ว่านซึ่งเป็นวัตถุธาตุตามธรรมชาติ อันมีไสยศาสตร์เข้าร่วมด้วยจึงทำให้เกิดปฏิกิริยาไปต่างต่งนานาได้ ก็ขึ้นอยู่กับตัวเองของผู้ปฏิบัติให้ถูกต้อง แค่นั้น ด้วยเหตุนี้นักปราชญ์โบราณผู้เชี่ยวชาญทางว่านจึงมักเอาจิตศาสตร์ เข้าร่วมเสมอ ส่งผลทำให้เกิดผลอันน่าใจได้อย่างปาฏิหาริย์ ในสมัยโบราณ จึงนับถือฤกษ์ยามยามดีกันอย่างเคร่งครัดตลอด ไม่ว่าจะทำอะไร ก็ตาม ดังที่จะกล่าวถึงฤกษ์ของเจ้าของที่จะปลูกว่านให้ถูกต้องตามตำรา ดังนี้

- วันที่เป็นมงคล คือ วันที่เป็นเดช เป็นศรี เป็นมนตรี ซึ่งเดช คือ อำนาจวาสนา ศรีคือ ความสุข ความเจริญ มंत्री คือ ยศศักดิ์ เกียรติ ตำแหน่งการงาน

- วันที่เป็นกาลกิณี คือ วันที่เป็นวันชั่ว วันเสีย งดการปลูกเด็ดขาด ซึ่งกาลกิณี คือ ชั่ว เลวร้าย

ดังนั้น ท่านที่เป็นเจ้าของว่าน ที่เกิดในวันใดก็ปลูกได้ตามข้อมูลดังต่อไปนี้

วันเกิด	วันที่เป็นเดช	วันที่เป็นศรี	วันที่เป็นมนตรี	วันที่เป็นกาลกิณี
อาทิตย์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์
จันทร์	พุธ	เสาร์	ศุกร์	อาทิตย์
อังคาร	เสาร์	พฤหัสบดี	อาทิตย์	จันทร์
พุธ	พฤหัสบดี	พฤหัสบดี	จันทร์	อังคาร
พฤหัสบดี	อาทิตย์	จันทร์	เสาร์	พฤหัสบดี
ศุกร์	ศุกร์	อาทิตย์	พุธ	เสาร์
เสาร์	จันทร์	อังคาร	พฤหัสบดี	พฤหัสบดี
เสาร์	พฤหัสบดี	ศุกร์	อังคาร	พุธ

ฤกษ์ในการปลูก หรือ ฤกษ์ในการขุดว่าน

ในการปลูกหรือการขุดว่าน เพื่อให้ว่านคงอิทธิฤทธิ์โดยไม่เสื่อมคลาย ได้มีการกำหนดวันในเดือนต่างๆ ไว้ดังนี้

ฤกษ์เดือนที่ปลูกหรือขุดว่าน	วันที่ใช้ในการปลูกหรือขุดว่าน
เดือนอ้าย หรือ เดือน ๑	ควรกระทำการในวันพุธ
เดือนยี่, เดือน ๒ หรือ เดือน ๓	ควรกระทำการในวันพฤหัสบดี
เดือน ๓ หรือ เดือน ๔	ควรกระทำการในวันศุกร์
เดือน ๔, เดือน ๕ หรือ เดือน ๖	ควรกระทำการในวันเสาร์
เดือน ๕ หรือ เดือน ๖	ควรกระทำการในวันอาทิตย์
เดือน ๖ หรือ เดือน ๗	ควรกระทำการในวันอังคาร

โดยส่วนมากแล้วจะปลูกกันวันอังคาร เดือน ๖ (พฤษภาคม) เพราะเป็นต้นฤดูฝนเหมาะแก่การปลูกพืชชนิดนี้ และจะขุดกันในวันอังคาร

เดือน ๑๒ (พฤศจิกายน) เพราะเป็นช่วงที่น้ำไหลป่าลงมาท่วมบรรดาพืช
ที่ปลูกกับพื้นดิน

วิธีการปลูกว่าน

เนื่องจากว่านเป็นพืชที่มีคุณลักษณะพิเศษมากกว่าพืชธรรมดาทั่วไป
ดังนั้นในการปลูกว่านจะต้องหาวันฤกษ์ดีของเดือนที่จะปลูก เพื่อความเป็น
สิริมงคลแก่ผู้ปลูกเองและเป็นการเพิ่มคุณฤทธิ์ให้กับว่านเอง

ดินที่ใช้ในการปลูกว่านจะต้องเป็นดินที่สะอาดปราศจากวัชพวง
มูลสัตว์ และเป็นดินบริเวณกลางแจ้ง คุณลักษณะของดินที่ใช้ในการปลูก
ว่านพิจารณาดังนี้

- เป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย
- เป็นดินเผาไฟแล้วทุบให้ละเอียด ตากน้ำค้างทิ้งไว้หนึ่งคืน
- เป็นอิฐเผาไฟแล้วทุบให้ละเอียด
- ให้นำน้ำแห้งสับเป็นท่อนๆ สำหรับผสมกับดินร่วนหรือดินร่วน
ปนทราย
- เมื่อเอาหัวว่านลงแล้ว เวลากลบดินอย่ากลบให้ดินแน่นเกินไป เพื่อ
ให้น้ำที่รดจะซึมได้ง่าย

การปลูกว่านลงในกระถาง ขนาดรูปร่างและรูปทรงของกระถางควร
ให้มีความสัมพันธ์กับลักษณะ รูปทรง ขนาด และสีของว่าน เช่น ถ้าต้น
ของว่านเตี้ยและเล็ก ก็ควรใช้กระถางปากกว้างทรงตื้น หรือถ้าว่านนั้นมี
ลำต้นสูงก็ควรเลือกกระถางทรงสูงตามไปด้วย ก้นของกระถางต้องหาเศษ
กระเบื้องหรือเศษอิฐหัก ปิดรูไว้เพื่อเป็นทางระบายน้ำ ซึ่งจะช่วยให้การ
ระบายน้ำได้เป็นอย่างดี และดินที่เตรียมไว้ในกระถางควรให้อยู่ต่ำกว่าขอบ
กระถางประมาณ ๑-๒ นิ้ว

ในการปลูกว่านใหม่ๆ อย่าให้ถูกแดดโดยตรง เมื่อเห็นว่าเริ่มแตก

หน่อหรือแทงยอดผลิบาน หรือตั้งตัวได้แล้ว จึงควรนำไปตากแดดในตอนเช้า หรือตอนบ่ายแก่ๆ เมื่อปลูกว่านบางชนิดที่สำคัญๆ ที่มีคุณหรือฤทธิ์ จึงมีความจำเป็นต้องเสกคาถากำกับก่อนเวลารดน้ำเสมอ

คาถาในการรดน้ำว่าน

คาถาที่ใช้เสกก่อนการรดน้ำว่าน พิจารณาดังนี้

๑. “อิติปิโส ภควา อรหัง สัมมาสัมพุทโธ, วิชาจรณสัมบันโน สุโคโต โลกวิภู, อนุตตโร ปุริสัทมมสารถิ สัตถา เทวมนุสสานัง พุทโธ ภควาติ” โดยการเสกคาถา ๑ จบบ้าง ๓ จบบ้าง ๗ จบบ้าง แล้วจึงรดน้ำ

๒. “สัพเพ เต โรคา สัพเพ เต ภยา สัพเพ เต อันตรายา สัพเพ เต อุปัททวา สัพเพ เต ทุนนิมิตตา สัพเพ เต อวมังคลา วินัสสันตุ” โดยการเสกคาถา ๙ จบ แล้วจึงรดน้ำ

๓. “มหาลาโก โหตุ ภวันตุเม” โดยการเสกคาถา ๓ จบ แล้วจึงรดน้ำ

๔. “นะโมพุทธานะ” โดยการเสกคาถาตามกำลังวันแล้วจึงรดน้ำ เช่น วันอาทิตย์เสก ๑ จบ ก่อนแล้วจึงรดน้ำ

พิธีการกู้ หรือขุดเอาว่านขึ้นมาเก็บ

ในการกู้หรือขุดเอาว่านขึ้นมาเก็บ พิจารณาได้ดังนี้

ให้เลือกเอาวันอังคารสัปดาห์ไหนก็ได้ในเดือน ๑๒ หรือ ไม่เกินวันพุธข้างขึ้นช่วงต้นๆ ของเดือนอ้าย เป็นวันขุด ซึ่งในการขุดว่าน ให้ใช้มือตบดินตรงใกล้กอว่านหรือต้นว่านนั่น แล้วว่าคาถาเรียกว่าน “อมซุกๆ ฎจะปลูกพญาว่านให้ลูกก็ลูก ฎจะปลูกพญาว่านให้ต้นก็ต้น พญาว่านหนีไปอื่นให้เล่นมาหาฎนี่เน้อ มาซอดแล้วพันเผ้าตีน อม มะ สะ หะ หับ คงทน” โดยการว่าคาถาไปตบดินไปสลับกันจนกว่าคาถาที่ใช้เรียกว่านจะจบลง แล้วจึงขุดเอาหัวว่านขึ้นมา เพื่อให้คุณฤทธิ์ของว่านยังคงอยู่ไม่เสื่อมคลาย

ลักษณะวิสัยของพืช

- C = Climber ; หมายถึง ไม้เถา คือ พืชที่ต้องอาศัยสิ่งอื่นเป็นหลักในการเลื้อยพันเสมอ เพราะไม่สามารถทรงตัวอยู่ได้โดยลำพัง
- CrH = Creeping Herb ; หมายถึง ไม้ล้มลุกที่ลำต้นทอดคานไปตามดิน หิน หรือลำต้นไม้
- Ex = Exotic ; หมายถึง พันธุ์ไม้ที่มาจากต่างประเทศ
- F = Fern ; หมายถึง ผักกูดหรือเฟิน (เฟิร์น)
- G = Grass ; หมายถึง หญ้า รวมทั้งกกต่างๆ
- H = Herb ; หมายถึง ไม้ล้มลุก คือ พืชที่ไม่มีเนื้อไม้ ลำต้นไม่แข็งแรง ส่วนใหญ่มีอายุสั้น
- HC = Herbaceous Climber ; หมายถึง ไม้เถาล้มลุก
- P = Palm ; หมายถึง หมากหรือปาล์ม
- S = Shrub ; หมายถึง ไม้พุ่ม คือ พืชที่มีเนื้อไม้ และแตกกิ่งก้านสาขาในระดับใกล้กับผิวดิน ทำให้ดูเป็นกอหรือพุ่ม
- S/ST = Shrub/Shrubby Tree ; หมายถึง ไม้พุ่มกึ่งไม้ต้นขนาดเล็ก
- ST = Shrubby Tree ; หมายถึง ไม้ต้นขนาดเล็ก
- ScanS = Scandent Shrub ; ไม้พุ่มที่เลื้อยทอดลำต้นเกาะเกี่ยวขึ้นไป
- T = Tree ; หมายถึง ไม้ต้น คือ พืชที่มีเนื้อไม้มาก มีลำต้นสูงชะลูดจากพื้นดินขึ้นมาระยะหนึ่งแล้วจึงแตกกิ่งก้านสาขา
- TerO = Terrestrial Orchid ; หมายถึง กกล้วยไม้ที่อาศัยอยู่ตามพื้นดิน
- US = Undershrub ; หมายถึง ไม้พุ่มขนาดเล็ก

๑. กระชายแดง

ชื่อวงศ์

ZINGIBERACEAE

ชื่อสกุล

Boesenbergia

ชื่อวิทยาศาสตร์

Boesenbergia sp.

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก (H) ที่มีลำต้นใต้ดินลักษณะเป็นแง่งหรือเหง้า หัวว่านมีสีน้ำตาลแถบเทาจนถึงสีน้ำตาลแดง แตกกอออกเป็นกระจุกเลื้อยยาวเหมือนหัวขมิ้น โดยมีตุ่มน้ำเลี้ยงเล็กและกลมที่ราก ตรงปลายเหง้ามีลักษณะพองมากกว่าส่วนหัวและส่วนกลาง

ใบ เป็นใบเดี่ยว ออกเรียงสลับ ลักษณะใบรูปขอบขนานแกมรูปไข่หรือรูปรี ปลายใบแหลม โคนใบมน ขอบใบเรียบ แผ่นใบมีสีเขียวหม่น มีพรายปรอททั่วแผ่นใบ เมื่อมีแสงกระทบ ท้องใบจะมีสีแดง เนื้อใบละเอียด กาบใบมีสีแดง เส้นกลางใบมีสีแดงเรื่อๆ

ดอก เป็นดอกเดี่ยวแบบสมมาตรด้านข้าง แหวงดอกออกจากกลางลำต้นระหว่างกาบก้านใบ ใบประดับมีสีม่วงแดง ๒ ใบ เรียงซ้อนกัน

กลีบดอกสีชมพูจุดแดง ปลายแยกเป็น ๓ กลีบ
ก้านดอกสีขาว รูปดอกเป็นรูปปากเปิด เกสร
ดอกมีสีขาว ออกดอกช่วงเดือนมิถุนายนถึง
กันยายน

นิเวศวิทยา

เป็นพืชที่ขึ้นในที่สภาพอากาศร้อนชื้น
หรืออากาศอบอุ่นตามชายป่าเชิงเขา และพื้นที่
ราบลุ่มทั่วไป เจริญเติบโตได้ดีในดินร่วนหรือ
ดินร่วนปนทราย ต้องการความชื้นปานกลาง นิยมปลูกตามบ้านเรือน และ
สวนครัวเพื่อใช้ประโยชน์ในการปรุงยา

การขยายพันธุ์ และวิธีการปลูก

ขยายพันธุ์ด้วยเหง้าหรือลำต้นใต้ดิน
การปลูกควรพรวนดินตากแดดทิ้งไว้นาน
พอสมควร และยกร่อง โดยเอาดินกลบให้หัว
ว่านโผล่พ้นดินบ้างเล็กน้อย รดน้ำที่เสกด้วย
คาถา “อิติปิโสฯ” หรือ “นะโมพุทธายะ”
๓ จบเสมอ รดน้ำให้ชุ่มเฉพาะในระยะแรกที่
ปลูกเท่านั้น จัดระบบการระบายน้ำให้ดี

คุณประโยชน์ด้านต่างๆ

สรรพคุณทางยา

ลำต้นใต้ดินหรือเหง้าหัว รสเผ็ดร้อน แก้โรคในปากเปื่อย ปากเป็น
แผล ขับระดูขาว แก้ปวดมวนท้อง ท้องเดิน แก้บิดมูกเลือด ใจสั่นหวิว บำรุง
กำลังและบำรุงหัวใจ โดยใช้หัวหรือเหง้าปิ้งไฟให้สุกรับประทานกับน้ำปูนใส
หรือต้มเอาน้ำดื่มเวลามีอาการ

แ่งหรือรากใหญ่ ที่ติดกับหัว รสเผ็ดร้อนขม แก้กามตายด้าน บำรุง
ความรู้สึกทางเพศ ทำให้กระชุ่มกระชวยหรือใช้เป็นยาอายุวัฒนะโดยเอา
หัวว่านมาตากให้แห้งบดให้เป็นผงละลายน้ำผึ้งรับประทานเช้า-เย็น
ก่อนอาหารทุกวัน นอกจากนี้ยังใช้เป็นยาสำหรับรักษาโรคพยาธิ และเป็น
เครื่องเทศดับกลิ่นคาวได้อีกด้วย

สรรพคุณทางอื่น

เป็นว่านที่มีคุณทางคงกระพันชาตรี หรือใช้แก้การถูกกระทำจาก
คุณไสย โดยการรับประทานหัวหรือเหง้าได้ดินเป็นประจำ

๒. กระชายดำ

ชื่อวงศ์

ZINGIBERACEAE

ชื่อสกุล

Kaempferia

ชื่อวิทยาศาสตร์

Kaempferia parviflora Wall. ex Baker

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก (H) ที่มีลำต้นใต้ดินลักษณะเป็นแง่งหรือเหง้า หัวว่านเกือบกลม ผิวสีน้ำตาลเข้มเนื้อในหัวมีสีม่วงเข้มออกดำสนิท มีกลิ่นหอม ลำต้นเหนือดินมีความสูงประมาณ ๓๐ เซนติเมตร โคนกาบใบมีสีแดงเจือจางเล็กน้อย และหนาอวบ

ใบ เป็นใบเดี่ยว ออกเรียงสลับ ลักษณะใบรูปรีหรือรูปไข่ ปลายใบแหลม โคนใบมนหรือรูปดิ่งหู ขอบใบเรียบเป็นคลื่นเล็กน้อย ขอบใบโดยรอบจะมีแถบเล็กๆ สีแดงใส เส้นแขนงใบขนานมองเห็นชัดเจน แผ่นใบมีสีเขียวเข้ม ท้องใบมีพริ้วปรอท เนื้อใบละเอียด ก้านใบยาวมีสีแดงเรื่อๆ

ดอก ออกดอกเป็นช่อ แทงดอกออกจากกลางลำต้นระหว่างกาบก้านใบหรือตามซอกใบ ดอกขนาดเล็กสีขาว โคนเชื่อมติดกันมีแต้มสีม่วงเข้ม ที่ปากดอกด้านล่างมีกาบใบหุ้มดอก

นิเวศวิทยา

เป็นพืชที่ขึ้นในที่สภาพอากาศร้อนชื้น หรืออากาศอบอุ่นตามชายป่าเชิงเขา และพื้นที่ราบลุ่มทั่วไป เจริญเติบโตได้ดีในดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ต้องการความชื้นปานกลาง นิยมปลูกตามบ้านเรือน และสวนครัวเพื่อใช้ประโยชน์ในการปรุงยา

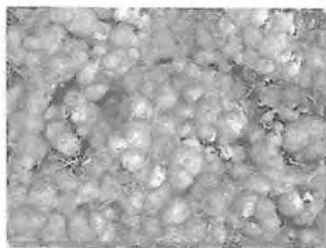
การขยายพันธุ์ และวิธีการปลูก

ขยายพันธุ์ด้วยเหง้าหรือลำต้นใต้ดิน การปลูกควรพรวนดินตากแดดทิ้งไว้จนพอสมควร และยกร่อง โดยเอาดินกลบให้หัวว่านโผล่พ้นดินบ้างเล็กน้อย รดน้ำที่เสกด้วยคาถา “อิติปิโสฯ” หรือ “นะโมพุทธายะ” ๓ จบเสมอ รดน้ำให้ชุ่มเฉพาะในระยะแรกที่ปลูกเท่านั้น จัดระบบการระบายน้ำให้ดี

คุณประโยชน์ด้านต่างๆ

สรรพคุณทางยา

ลำต้นใต้ดินหรือเหง้า รสเผ็ดร้อน มีสรรพคุณทางเภสัชสูง ใช้เป็นยาอายุวัฒนะ แก้โรคบิด แก้ลมป่วง และแก้ลมทุกชนิด โดยผสมหว่านที่โขลกให้ละเอียดนํ้ากับน้ำหรือสุรากลั่นใช้ดื่ม อีกทั้งเป็นยากระตุ้นระบบประสาทให้คึกคัก กระชุ่มกระชวย ช่วยให้โลหิตหมุนเวียน เจริญอาหาร ใช้กวาดปากแก้ตานขาง (ตานขโมย) ในโรคเด็ก และเป็นยาหยอดตาแก้โรคตาต่างๆ ได้อีกด้วย

สรรพคุณทางอื่น

เป็นว่านที่ให้ผลทางอยู่ยงคงกระพันชาตรี มีพลังกล้ายู่เสมอ โดยการนำหัวว่านมาโขลกให้ละเอียดผสมน้ำผึ้งปั้นเป็นยาลูกกลอนรับประทานเป็นประจำเข้า-เย็น จะทำให้อายุยืน มีพลังกล้ายู่เสมอ

๓. กลอยจัด

ชื่อวงศ์

DIOSCOREACEAE

ชื่อสกุล

Dioscorea

ชื่อวิทยาศาสตร์

Dioscorea hispida Dennst. var. *hispida*

ชื่อพื้นเมืองอื่น

กลอยนกก, กอย (ภาคเหนือ) ; คลี่ (กะเหรี่ยง-แม่ฮ่องสอน) ; กลอย, มันกลอย (ทั่วไป) ; กลอยข้าวเหนียว, กลอยหัวเหนียว (นครราชสีมา)

ชื่อสามัญ-ทางการค้า Asiatic bitter yam.

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้เถาเลื้อย (HC) ลงหัวใต้ดิน ลักษณะหัวว่านเกือบกลม ผิวขรุขระ มีปุ่มปมอยู่รอบๆ บางที่เป็นพูหรือยาว เปลือกนอกสีฟางหรือเทา เนื้อในหัวมีสีขาวหรือสีเหลืองอ่อนอมเขียว ลักษณะเถากลมสีเขียวมีหนามเลื้อยไปตามพื้นดินหรือต้นไม้อื่น มีกิ่งก้านแตกออกตามข้อเถา

ใบ เป็นใบเดี่ยว ออกใบเรียงสลับกัน มีใบย่อย ๓ ใบ ลักษณะใบรีรูปขอบขนานหรือรูปไข่กลับ ปลายใบเป็นติ่งแหลม ขอบใบเรียบ โคนใบ

สอแหลมเป็นรูปลิ้ม เส้นแขนงใบเรียงตามยาว ๔-๕ เส้น แผ่นใบและท้องใบมีหนามสากมือ

ดอก ออกดอกเป็นช่อตามซอกใบ ลักษณะดอกเล็กสีเขียว ดอกเพศผู้และดอกเพศเมียอยู่ต่างต้นกัน โดยดอกเพศผู้ดอกตั้งขึ้น มีใบประดับติดอยู่ที่ฐานลักษณะคล้ายถุงปลายแหลม ดอกเพศเมียเป็นช่อชั้นเดียวเดี่ยวๆ ดอกชี้ลงดิน

ผล ลักษณะคล้ายน้ำเต้า คอชะลูดหรือคล้ายผลมะเฟือง แต่ละพูมี ๑ เมล็ด ผิวเกลี้ยงสีน้ำตาล มีปีก เมื่อแก่แตกเองได้

เมล็ด ลักษณะกลมแบน มีปีกใสรอบเมล็ด

นิเวศวิทยา

เป็นพืชที่ขึ้นตามชายป่าเชิงเขา หรือเกิดตามที่ลุ่มต่ำทั่วไปและตามไร่ร้าง เจริญเติบโตได้ดีในดินร่วนปนทรายหรือดินเชิงเขา ต้องการความชื้นปานกลาง แสงแดดรำไร ระบบระบายน้ำที่ดี นิยมปลูกเพื่อบริโภคและปรงยา

การขยายพันธุ์ และวิธีการปลูก

ขยายพันธุ์ด้วยหัวใต้ดิน ขุดหลุมให้กว้างพอประมาณ โอกาสที่จะได้หัวโตก็มีมาก กลบดินพอมิดหัวว่าน รดน้ำที่เสกด้วยคาถา “อิติปิโสฯ” หรือ “นะโมพุทธายะ” ๓ จบเสมอ ทำหลักไม้สำหรับให้เลื้อยเกาะหรือจัดให้เถาเลื้อยไปในที่ต้องการ ควรปลูกในวันอังคารข้างขึ้นเดือนหกจะดี

คุณประโยชน์ด้านต่างๆ

สรรพคุณทางยา

หัวใต้ดิน รสขื่นคั้น เป็นพิษมาก ถ้าหั่นเป็นชิ้นบางๆ แล้วแช่ทิ้งไว้ในทางน้ำไหล ๒-๓ วัน แล้วล้างให้สะอาด นำมาทำให้สุกรับประทานได้ น้ำต้มหัวดื่มแก้ น้ำเหลืองเสีย ขับปัสสาวะ แก้ปวดตามข้อ ฝีมะม่วง และใช้ร่วมกับหัวข้าวเย็นเหนือและหัวข้าวเย็นใต้รักษาโรคซิฟิลิส นอกจากนี้ยังปรุงเป็นยา กินแก้เป็นเถาเป็นดาน เป็นก้อนในท้อง

ถ้าใช้ภายนอกโดยการหุงเป็นน้ำมันใส่แผลกัลลัดผี กัลลัดหนอง หรือนำหัววั้นไปฝนกับสุรากลั่นทาแก้คันไม่มีพิษทั้งปวงที่ทำให้มีอาการแตกบวม เช่น ตำแย ก้านการัง ตังช้าง หมามุ่ย จะสามารถบำบัดอาการได้ทันที

ราก รสขื่นคั้น บดให้ละเอียดผสมกับน้ำมันมะพร้าว ใบยาสูบ ใบลำโพงหรือพริก ใช้ทาพอกแผล เพื่อฆ่าหนองในแผลสัตว์เลี้ยง

๔. กลิ้งกลางดง

ชื่อวงศ์

DIOSCOREACEAE

ชื่อสกุล

Dioscorea

ชื่อวิทยาศาสตร์

Dioscorea sp.

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก (C) ลักษณะเป็นไม้เครือไม่มีมือสำหรับเกาะ เลื้อยไปตาม
รั้วหรือต้นไม้อื่น หัวว่านลักษณะกลมสีน้ำตาลเข้ม และมีจุดประปรายรอบๆ
ลำต้นหรือเครือสีเขียวอมน้ำตาล

ใบ เป็นใบเดี่ยว ลักษณะใบรีรูปทรงกลม ขอบใบเรียบ ปลายใบเรียว
แหลมหรือยาวคล้ายหาง โคนใบรูปหัวใจหรือรูปติ่งหู แผ่นใบสีเขียว และมี
เส้นแขนงใบ ๗-๙ เส้น ท้องใบสีเขียวปนน้ำตาลอ่อนออกแดง ก้านใบสีเขียว
อมน้ำตาลอ่อน

ดอก ออกดอกเป็นช่อแบบช่อห้อยกระรอก ห้อยลงมายาวประมาณ
๔-๕ นิ้ว ดอกสีน้ำตาลอ่อน มีขนาดเล็ก เป็นดอกเพศเดียว ที่ก้านดอก
จะมีเกล็ดกลมๆ แบนๆ กระจายอยู่ทั่ว

ผล ลักษณะผลกลมสีน้ำตาลเข้ม มีปุ่มเล็กๆ สีขาวที่ผิว เนื้อข้างใน ผลสีส้มจางๆ จะออกผลตามข้อโคนก้านใบ

นิเวศวิทยา

เป็นพืชที่เกิดตามชายป่าเชิงเขาหรือที่ราบลุ่มทั่วไป และตามไร่ร้าง เจริญเติบโตได้ดีในดินร่วนปนทรายหรือดินเชิงเขา ต้องการความชื้นปานกลาง และแสงแดดรำไร ระบบระบายน้ำที่ดี นิยมปลูกตามสวนครัว เพื่อประโยชน์ทางยา และประกอบอาหาร

การขยายพันธุ์ และวิธีการปลูก

ขยายพันธุ์ด้วยหัวว่านหรือผล หรืออาจจะใช้ตอเก่าที่แตกขึ้นมาใหม่ ในฤดูฝนแยกปลูก ปลูกในดินร่วนปนทราย กลบดินโดยให้หัวว่านโผล่พ้นดินเล็กน้อย และควรทำที่เกาะเลื้อยให้ด้วย ก่อนรดน้ำเสกด้วยคาถา “อิติปิโสฯ” หรือ “นะโมพุทธายะ” ๓ จบเสมอ ควรปลูกในวันอังคาร ข้างขึ้นหรือวันที่เป็นสิริมงคลจะดี

คุณประโยชน์ด้านต่างๆ

สรรพคุณทางยา

หัวว่าน ใช้หัวว่านฝนรวมกับน้ำข้าวข้าว โดยฝนว่านเพชรหึงผสมด้วย ใช้เป็นยาขับประทุษหรือทาแก้ฝี เช่น ฝีกาฬ ฝีหัวเตี้ย ระวังพิษร้อน แก้เมื่อยหลังและเจ็บเอว ปวดตามข้อต่างๆ หรือใช้หัวว่านโขลกละเอียดผสมน้ำมันมะนาว พอกฝีชนิดต่างๆ เป็นยาอายุวัฒนะขนานเอก แก้อาการปวดตามข้อกระดูก ปวดหลังและเอว โดยการผ่านหัวว่านตากแห้งแล้วบดเป็นยาผสมน้ำผึ้ง ทำเป็นยาลูกกลอนรับประทาน

สรรพคุณทางอื่น

เป็นว่านที่ให้คุณทางคงกระพันชาตรี พันแทงไม่เข้า ตลอดจนอาวุธ

แหลมคมทุกชนิด และคุ้มครองป้องกันภัยพิบัติต่างๆ ไม่ให้เข้ามาใกล้ หาก
พกดัดตัวไปเป็นเครื่องรางได้ผลดีทางอยู่ยงคงกระพัน นักเลงตามชนบท จะ
นิยมพกหรือเหน็บว่านกลิ้งกลางดงไว้ที่นั่นแอมเมื่อไปเที่ยวในงานต่างๆ หาก
โดนรุมทำร้าย สถานการณ์ไม่ดีย่อมจะสามารถเกลือกกลิ้งเอาตัวรอดมาได้
เสมอ นิยมพกกันมากในแถบภาคกลาง เช่น ลพบุรี สุพรรณบุรี อโยธยา
ก่อนพกหรือนำติดตัวให้เสกด้วยคาถา “อิระ คมะระ กระระมะระะ กิริมิถิ
กูรุณู เกเรเมเถ นะโมพุทธายะ” ๓ จบเสมอ

๕. กวักเขินกวักทอง

ชื่อวงศ์	ARACEAE
ชื่อสกุล	Aglonema
ชื่อวิทยาศาสตร์	Aglaonema sp.
ชื่อพื้นเมืองอื่น	นกแก้วราชินี (ทั่วไป)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก (ExH) ที่มีลำต้นใต้ดิน มีรากไหลเลื้อยเหมือนหัวกระชาย จะแทงหน่อออกจากลำต้นเดิมที่โคนต้น เนื้อในหัวสีขาวอมเหลือง มีกลิ่นหอมเย็น ลำต้นเหนือดินสีเขียวอมน้ำตาล และเป็นข้อปล้องชัดเจน

ใบ เป็นใบเดี่ยว ลักษณะใบรูปขอบขนานหรือใบหอก ปลายใบแหลม โคนใบมน ขอบใบเรียบและเป็นคลื่นเล็กน้อย แผ่นใบสีเขียวสดและมีปื้นสีเทาเงินเกือบทั่วไป ท้องใบสีเขียวอ่อน ก้านใบมีสีเขียวอมน้ำตาล

ดอก ออกดอกเป็นช่อแบบช่อเชิงลดมีกาบ แทน่ก้านดอกขึ้นมากลางยอด ดอกมีสีขาวอมเหลือง ลักษณะเป็นปลีเหมือนกับว่านเสน่ห์จันทร์แดง

นิเวศวิทยา

เป็นพืชที่พบขึ้นตามป่าดิบชื้นทั่วไปหรือดินเชิงเขา และตามที่ลุ่มต่ำ

ทั่วๆ ไป เจริญเติบโตได้ดีในดินร่วนซุยและดินร่วนปนทราย ต้องการความชื้นปานกลาง แสงแดดรำไร

การขยายพันธุ์ และวิธีการปลูก

ขยายพันธุ์ด้วยการแยกหน่อหรือลำต้นที่เกิดขึ้นใหม่ ใช้ดินที่สะอาดผสมใบไม้ผุและปนทราย หรือดินตามเชิงเขาปราศจากมูลสัตว์ กลบดินพอมิดแค่โคนหน่อหรือต้นว่าน จัดระบบน้ำที่ดี ก่อนรดน้ำเล็กน้อยด้วยคาถา “อิติปิโสฯ” หรือ “นะโมพุทธายะ” ๓ จบเสมอ ควรปลูกในวันอังคารหรือวันพฤหัสบดีข้างขึ้นจะเป็นสิริมงคล และควรตั้งว่านนี้ไว้ที่อันสมควร

คุณประโยชน์ด้านต่างๆ

สรรพคุณทางอื่น

เป็นว่านเสน่ห์ เมตตามหานิยม ถ้าปลูกว่านนี้ที่ใดก็ตามจะเป็นสิริมงคลแก่สถานที่นั้น เพราะเป็นว่านที่มีอำนาจในทางเรียกลูกค้าให้มีความนิยมชมชอบ จึงเป็นที่นิยมปลูกกันมากตามห้างร้าน กิจการการค้าต่างๆ รวมถึงร้านเสริมสวย บ้านเรือน ซึ่งจะทำให้การค้ากิจการมีกำไร หากนำหัวว่านมาแกะเป็นรูปนางกวักโดยขณะแกะให้ภาวนาคาถา “มหาลาโภ โหตุ ภวันตุเม” จนกว่าจะแกะเสร็จ แล้วนำเอานางกวักเก็บไว้ในที่สูงภายในบ้านหรือร้านค้า จะทำให้กิจการหรือธุรกิจ ประสบผลสำเร็จทุกประการ

ว่านกวักเงินกวักทองยังเป็นว่านเสี่ยงทายชนิดหนึ่งที่คอยชี้นำโชค ลาภ โดยให้สังเกตความเจริญงอกงามขึ้นเรื่อยๆ ของว่าน หากว่านออกดอก จะมีโชคลาภแก่ผู้ปลูกและผู้เป็นเจ้าของ ขณะรดน้ำเล็กน้อยด้วยคาถา “อิทธิฤทธิ์ พุทธะนิมิตตัง ทิสะวานะตัง” ๓ จบ, ๕ จบ หรือ ๗ จบ แล้วอธิษฐานเอา และรับดอกด้วยผ้าแพรสีแดงผูกธูปกระถางหรือจุดธูป ๙ ดอก อธิษฐานตามปรารถนา รุ่งขึ้นให้ใส่บาตรพระ ๙ รูป สิ่งที่ท่านปรารถนาจะสัมฤทธิ์ผล

๖. กวักทองใบ

ชื่อวงศ์

AMARYLLIDACEAE

ชื่อสกุล

Hymenocallis

ชื่อวิทยาศาสตร์

Hymenocallis sp.

ชื่อพื้นเมืองอื่น

กวักทองใบเตย, ว่านเศรษฐี (ทั่วไป)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก (ExH) ที่มีลำต้นใต้ดิน ลักษณะห้วานคล้ายห้วานหอมใหญ่ ผิวนอกห้วานสีน้ำตาล เนื้อในห้วานสีขาว เมื่อผ่าดูจะเรียงซ้อนกันเป็นชั้นๆ ขนาดของห้วานพอๆ กับห้วานกวักแม่ทองใบ มีการแตกหน่อจากโคนห้วาน มีกาบหุ้มทั้งห้วานและโคนต้น

ใบ เป็นใบเดี่ยว ลักษณะใบรูปขอบขนาน ใบยาวชูตั้ง ปลายแหลม โคนใบสอบ ขอบใบเรียบ แผ่นใบสีเขียวเข้มเป็นมัน ผิวใบละเอียดกว่าใบของว่านกวักแม่ทองใบ ตั้งแต่โคนกาบก้านใบขึ้นมาถึงช่วงกลางใบจะเป็นร่องลึกมองเห็นชัดเจน แต่ร่องช่วงปลายใบจะตื้นขึ้น เมื่อแตกใบใหม่จะชูตั้งใบขึ้นสูง แลดูทรงสูงสงวงามมาก

ดอก ออกดอกเป็นช่อแบบช่อซี่ร่ม ก้านดอกชูสูงขึ้นพ้นใบเหมือนกับว่านกวักแม่ทองใบ แต่กลีบเลี้ยงเกสรมีสีขาวลักษณะใหญ่และกลมตรงกลาง

กลีบดอกมี ๖ กลีบ สีขาว ปลายเกสรสีเหลือง มีรังไข่
ใต้วงกลีบ รูปดอกเป็นแบบรูปกรวย กลิ่นดอกหอมเย็น

นิเวศวิทยา

เป็นพืชที่ขึ้นตามที่ราบทั่วๆ ไป ชอบแสงแดด
รำไร และอากาศที่มีความชื้นสูง เจริญเติบโตได้ดีใน
ดินร่วนซุยหรือดินร่วนปนทราย นิยมปลูกตามบ้านเรือน
และสถานประกอบการเพื่อเป็นไม้ประดับและความเป็นสิริมงคลแก่สถานที่

การขยายพันธุ์ และวิธีการปลูก

ขยายพันธุ์ด้วยการแยกหน่อหรือหัวใต้ดิน และถ้าจะให้ทรวดทรงของ
ใบสวย ควรตัดส่วนยอดของหัวว่านออกให้เหลือประมาณ ๙ เซนติเมตร
ใช้ดินร่วนปนทรายหยาบที่ล้างสะอาดเป็นดินปลูก ควรจะใช้ก้อนถ่านหรือ
อิฐหักรองก้นกระถางก่อน เพื่อให้มีการระบายน้ำที่ดี วิธีการปลูกโดยการ
วางหัวว่านให้ตรง กลบด้วยดินแค่ครึ่งหัวว่าน อย่ากดดินให้แน่น รดน้ำที่
เสกด้วยคาถา “อิติปิโสฯ” หรือ “นะโมพุทธายะ” ๓ จบเสมอ และตั้งว่าน
ไว้ในที่สูง ควรปลูกในวันเกิดของผู้ปลูกหรือวันพฤหัสบดีข้างขึ้นจะดี

คุณประโยชน์ด้านต่างๆ

สรรพคุณทางอื่น

เป็นว่านเสี่ยงทายทางโหราศาสตร์ในสกุลเดียวกับว่านกวักแม่ทองใบ
และสรรพคุณก็ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าว่านกวักแม่ทองใบนัก เหมาะที่จะปลูกเข้า
ชุดเดียวกันในบริเวณบ้าน ห้างร้าน บริษัท ร้านค้าขายต่างๆ ดูแล้วสวยงาม
แก่ผู้พบเห็น ดึงดูดความสนใจ ผู้ใดมีไว้ในครอบครองจะเป็นสิริมงคล
ทั้งเป็นเสน่ห์มหานิยม บันดาลให้ประสบโชคลาภอยู่เสมอ ยิ่งถ้าออกดอก
แล้วถือว่ามีโชคอย่างยิ่ง แนะนำให้ใช้ผ้าแพรสีขาวผูกรอบกระถางแล้วเสี่ยง
ความปรารถนาของท่าน พร้อมกับภาวนาคาถา “อุภากะสะ” จนกว่าจะ
ผูกผ้าเสร็จ

๗. กวักหางลาย

ชื่อวงศ์	ARACEAE
ชื่อสกุล	Aglonema
ชื่อวิทยาศาสตร์	Aglaonema sp.

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก (ExH) ที่มีลำต้นใต้ดิน มีรากไหลเลื้อยเหมือนหัวกระชาย ลำต้นเหนือดินมีสีเขียวเข้ม และเป็นข้อปล้องชัดเจน จะแทงหน่อออกจากลำต้นเดิมที่โคนต้น

ใบ เป็นใบเดี่ยว ลักษณะใบรีรูปรีหรือรูปขอบขนาน ปลายใบแหลม โคนใบสอบมน ขอบใบเรียบหรือเป็นคลื่นเล็กน้อย แผ่นใบสีเขียวเข้ม และมีลายละอองbronzeเงินเป็นทางคาดขวางเป็นช่วงๆ สองข้าง ท้องใบสีเขียวอ่อน ก้านใบมีสีเขียว

ดอก ออกดอกเป็นช่อแบบช่อเชิงลดมีกาบ แทงก้านขึ้นมากลางยอด ดอกมีสีเหลืองเป็นปดี้ มีสีขาวอมเหลืองอ่อนๆ เหมือนกับว่านกัวกัวจเงินกัวกัทอง

นิเวศวิทยา

พบขึ้นตามป่าดิบชื้นหรือดินเชิงเขา และเกิดตามที่ราบลุ่มทั่วๆ ไป

เจริญเติบโตได้ดีในดินร่วนซุยหรือดินร่วนปนทราย ต้องการความชื้นปานกลาง แสงแดดรำไร ระบบระบายน้ำที่ดี

การขยายพันธุ์ และวิธีการปลูก

ขยายพันธุ์ด้วยการแยกหน่อหรือลำต้นที่เกิดขึ้นใหม่ ใช้ดินที่สะอาดผสมใบไม้ผุและปนทราย หรือดินตามเชิงเขาปราศจากมูลสัตว์ กลบดินพอมิดแค่โคนหน่อหรือต้นว่าน รดน้ำเสกด้วยคาถา “อิติปิโสฯ” หรือ “นะโมพุทธายะ” ๓ จบ ควรปลูกในวันอังคาร หรือวันพฤหัสบดี ข้างขึ้นจะเป็นสิริมงคล และตั้งว่านนี้ไว้ที่อันสมควร

คุณประโยชน์ด้านต่างๆ

สรรพคุณทางอื่น

เป็นว่านเสน่ห์ เมตตามหานิยม ถ้าปลูกว่านนี้ที่ใดก็ตามจะเป็นสิริมงคลแก่สถานที่นั้น เพราะเป็นว่านที่มีอำนาจไปในทางเรียกลูกค้าให้มีความนิยมชมชอบ จึงเป็นที่นิยมปลูกกันมากตามห้างร้าน กิจการการค้าต่างๆ รวมถึงร้านเสริมสวย บ้านเรือน ซึ่งจะทำให้การค้ากิจการมีกำไร หวังว่านนำมาแกะเป็นรูปนางกวักโดยขณะแกะให้ภาวนาคาถา “นะโมพุทธายะ” จนกว่าจะแกะเสร็จ แล้วนำเอานางกวักเก็บไว้ในที่สูงภายในบ้าน หรือร้านค้า จะทำให้กิจการหรือธุรกิจ ประสบผลสำเร็จทุกประการ

ว่านกวักทางลายยังเป็นว่านเสี่ยงทายชนิดหนึ่งที่คอยชี้นำโชคลาภ โดยให้สังเกตความเจริญงอกงามขึ้นเรื่อยๆ ของว่าน หากว่านออกดอกจะมีโชคลาภแก่ผู้ปลูกและผู้เป็นเจ้าของ ขณะทำการรดน้ำเสกด้วยคาถา “อิติปิโสฯ” ๑๐๐ จบ แล้วอธิษฐานเอา รับดอกด้วยผ้าแพรสีแดงผูกรอบกระถางหรือจุดรูป ๙ ดอก อธิษฐานตามปรารภนา รุ่งขึ้นให้ใส่บาตรพระ ๙ รูป สิ่งที่ท่านปรารภนาจะสัมฤทธิ์ผล

๘. กวักโพธิ์เงิน

ชื่อวงศ์	ARACEAE
ชื่อสกุล	Caladium
ชื่อวิทยาศาสตร์	Caladium sp.
ชื่อพื้นเมืองอื่น	ว่านโพธิ์เงิน, บอนฝรั่ง, บอนสี (ภาคกลาง)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก (ExH) ที่มีลำต้นใต้ดิน ลักษณะหัวว่านแบบหัวเผือกแต่ขนาดเล็กไม่ใหญ่มาก ลำต้นเหนือดินกลมคล้ายต้นบอนแต่เล็กกว่า เนื้อในหัวสีเหลืองมียาง

ใบ เป็นใบเดี่ยว ลักษณะใบรีรูปทรงกลม ปลายใบแหลม โคนใบรูปหัวใจ ขอบใบเรียบ ใบใหญ่กว่าใบโพธิ์ แผ่นใบบางสีเขียวสดมีลายสีขาวบนเส้นกลางใบและเส้นแขนงใบ และมีละอองฝุ่นสีเหลืองมองดูสวยแปลกตา ก้านใบสีเขียวค่อนข้างยาว คอใบจะงอคล้ายกับจะหัก เมื่อถูกลมพัดจะกวักไปมา เหมือนว่านกกวักโพธิ์ทอง

ดอก ออกดอกเป็นช่อแบบช่อเชิงลดมีกาบ ลักษณะเป็นปลีมีกาบหุ้มดอก ดอกมีสีขาว เหมือนกับว่านกกวักโพธิ์ทอง

นิเวศวิทยา

พบขึ้นตามที่ราบทั่วไป ชอบอากาศที่มีความชื้นสูง และแสงแดดรำไร เจริญเติบโตได้ดีในดินร่วนซุย นิยมปลูกตามบ้านเรือน และสถานประกอบการ เพื่อเป็นไม้ประดับและความเป็นสิริมงคลแก่สถานที่

การขยายพันธุ์ และวิธีการปลูก

ขยายพันธุ์ด้วยหัวหรือแยกหน่อจากต้นเดิม โดยใช้ดินสะอาดผสมถ่านที่ไม่ต้องทุบละเอียดมาเป็นดินปลูก กลบดินพอมิดให้หัวว่านโผล่เล็กน้อย รดน้ำที่เสกด้วยคาถา “อิติปิโสฯ” หรือ “นะโมพุทธายะ” ๓ จบเสมอ ถ้าปลูกในกระถางควรใช้กระถางทรงต่ำและปากกว้างเพื่อจะได้แตกกอแผ่สวยงาม ควรปลูกในวันเกิดของผู้ที่เป็นเจ้าของหรือวันจันทร์ข้างขึ้นจะดี

คุณประโยชน์ด้านต่างๆ

สรรพคุณทางยา

หัวว่าน ใช้รักษาบาดแผลเมื่อถูกของมีคม เช่น เมื่อถูกมีดบาดให้นำหัวว่านมาโขลกให้ละเอียดพอกตรงแผลแล้วใช้ผ้าพัน เมื่อหายเจ็บแล้วแก้ผ้าพันออกจะไม่ปรากฏรอยแผล

สรรพคุณทางอื่น

ถ้ามีว่านกวักโพธิ์เงินปลูกไว้ที่บ้าน จะมีเสน่ห์ เมตตามหานิยม และมีโชคลาภ กวักเงินกวักทองมาสู่ผู้ปลูก ผู้เป็นเจ้าของจะมีผู้คนมาเยี่ยมเยียนมิได้ขาด ถ้าเป็นร้านค้าย่อมซื้อขายคล่อง เป็นว่านเสี่ยงทายชนิดหนึ่ง ถ้าปลูกแล้วเจริญงอกงามดีและรอดตลอดปี แสดงว่าผู้เป็นเจ้าของจะมีโชคใหญ่ภายในปีนั้น หัวว่านเมื่อนำติดตัวไปไหนๆ จะเป็นเมตตามหานิยม และป้องกันภูตผีปีศาจด้วย

๙. กวักมรกต

ชื่อวงศ์	ARACEAE
ชื่อสกุล	Spathiphyllum
ชื่อวิทยาศาสตร์	Spathiphyllum floribundum N.E.Br.
ชื่อพื้นเมืองอื่น	เดหลีดอกขาว, เดหลีเล็ก (กรุงเทพฯ)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

ไม้ล้มลุก (ExH) ที่มีลำต้นใต้ดิน ลักษณะเป็นเหง้ามีรากไหลเลื้อย ลำต้นเหนือดินเป็นกอหรือพุ่ม ทุกส่วนของลำต้นเมื่อหักจะมีน้ำยางใส

ใบ เป็นใบเดี่ยว ออกเรียงเวียนสลับ ลักษณะใบรูปรีแกมรูปขอบขนาน ปลายใบแหลม โคนใบสอบเรียว ขอบใบเรียบหรือเป็นคลื่นเล็กน้อย แผ่นใบค่อนข้างหนา มีสีเขียวเข้มเป็นมัน และมีร่องตื้นตามแนวเส้นแขนงใบชัดเจน ก้านใบยาว กาบใบมีปีก

ดอก ออกดอกเป็นช่อแบบช่อเชิงลดที่ปลายกิ่ง ลักษณะเหมือนปลี ดอกมีสีขาว บางพันธุ์มีกลิ่นหอม ใบประดับหรือจานรองดอกสีขาวรูปไข่โค้งงอเล็กน้อย ปลายเรียวแหลม ด้านหลังอาจจะมีสีเขียวปนบ้าง ปลีดอกยาว ๕-๖ เซนติเมตร ดอกย่อยมีขนาดเล็ก มีกลีบดอก ๖ กลีบ โคนกลีบดอก

เชื่อมติดกัน ออกดอกตลอดทั้งปี

ผล ผลสดมีเนื้อ มีเมล็ดจำนวนมาก

นิเวศวิทยา

พบขึ้นตามที่ราบลุ่มทั่วๆ ไป เป็นพืชที่ชอบแสงแดดปานกลาง และต้องการความชื้นสูง เจริญเติบโตได้ดีในดินร่วนหรือดินที่อินทรีย์วัตถุสูง มีระบบระบายน้ำที่ดี นิยมปลูกเป็นไม้ประดับตามบ้านเรือนและสถาน

ประกอบการเพื่อความสวยงามและความเป็นสิริมงคล

การขยายพันธุ์ และวิธีการปลูก

ขยายพันธุ์ด้วยการปักชำต้นหรือแยกต้นใหม่ โดยใช้ดินสะอาดผสมถ่านที่ไม่ต้องทุบละเอียดมาเป็นดินปลูก กลบดินพอมิดให้หัวว่านโผล่เล็กน้อย รดน้ำที่เสกด้วยคาถา “อิติปิโสฯ” หรือ “นะโมพุทธายะ” ๓ จบเสมอ ถ้าปลูกในกระถางควรใช้กระถางทรงต่ำและปากกว้างเพื่อจะได้แตกกอแผ่สวยงาม ปลูกในวันเกิดของผู้ที่เป็นเจ้าของหรือในวันจันทร์ข้างขึ้นจะดี

คุณประโยชน์ด้านต่างๆ

สรรพคุณทางอื่น

เป็นว่านสิริมงคลยิ่งนัก บ้านเรือน และร้านค้าขายควรมีปลูกไว้อย่างยิ่ง, มีคุณทางเมตตามหานิยมสูงมาก จะมีโชคลาภ ทรงเกียรติ ทรงอำนาจในทางการเงินและนำโชคมาให้ ควรปลูกไว้ในที่สูงจะเป็นสิริมงคลแก่สถานที่หรือบ้านเรือน เมื่อว่านออกดอกให้หาผ้าขาวบริสุทธิ์มาผูกรอบกระถาง แล้วรดน้ำที่เสกด้วยคาถา “อิติปิโสฯ” หรือ “นะโมพุทธายะ” ๓ จบ ผู้เป็นเจ้าของจะสนใจปองในสิ่งที่พึงประสงค์

